

Οδοιπορικό στην Ορθόδοξη γη της Ρουμανίας

Ο άγιος Νικόδημος ο Ηγιασμένος κτήτορας της Μονής Τισμάνα. Ο όσιος Νικόδημος ερχόμενος από το Άγιον Όρος οργάνωσε για πρώτη φορά κοινοβιακές μονές στην Ρουμανία κατά τον τύπο και την τάξη του Αγίου Όρους. Ίδρυσε την Μονή Τισμάνα, την αρχαιότερη σωζόμενη της Ρουμανίας. Σύμφωνα με τις πηγές οι πρώτοι γνωστοί επίσκοποι της Σκυθίας, όπως λεγόταν τότε η Ρουμανία,

-όλοι ελληνικής καταγωγής από την Καππαδοκία- ήσαν οι ιερομάρτυρες Ευαγγελικός, Εφραίμ, Τίτος και Γορδιανός. Αργότερα ο Μέγας Βασίλειος έστειλε πολλούς ιεραποστόλους μοναχούς Καππαδόκες, όπως τον άγιο Μεγαλομάρτυρα Σάββα († 372 μ.Χ.) και τον Ευτύχιο, οί όποιοι στερέωσαν την ορθοδοξία στην Σκυθία, ιδρύοντας ταυτόχρονα μοναχικές εστίες στην περιοχή του Δέλτα του Δούναβη.

Ο άγιος Νήφων Κωνσταντινουπόλεως επισκέφθηκε την Ρουμανία για να στερεώσει την πίστη του λαού (εικόνα του 17ου αι., Μονή Ντεάλου).

Κατά τον 5ο αι., ο τοπικός μοναχισμός ανέδειξε την μεγάλη μορφή του οσίου Ιωάννου του Κασσιανού, που με τα φιλοκαλικά συγγράμματα του συνέβαλε στην περαιτέρω ακμή του μοναχισμού κατά τον 6ο αι. Κατά τον 10ο μέχρι τον 13ο αι. ο μοναχισμός μεταφέρεται σε όλα τα γεωγραφικά τμήματα της σημερινής Ρουμανίας(1).

Η συμβολή του Αγίου Όρους στην ησυχαστική παράδοση του ρουμανικού μοναχισμού

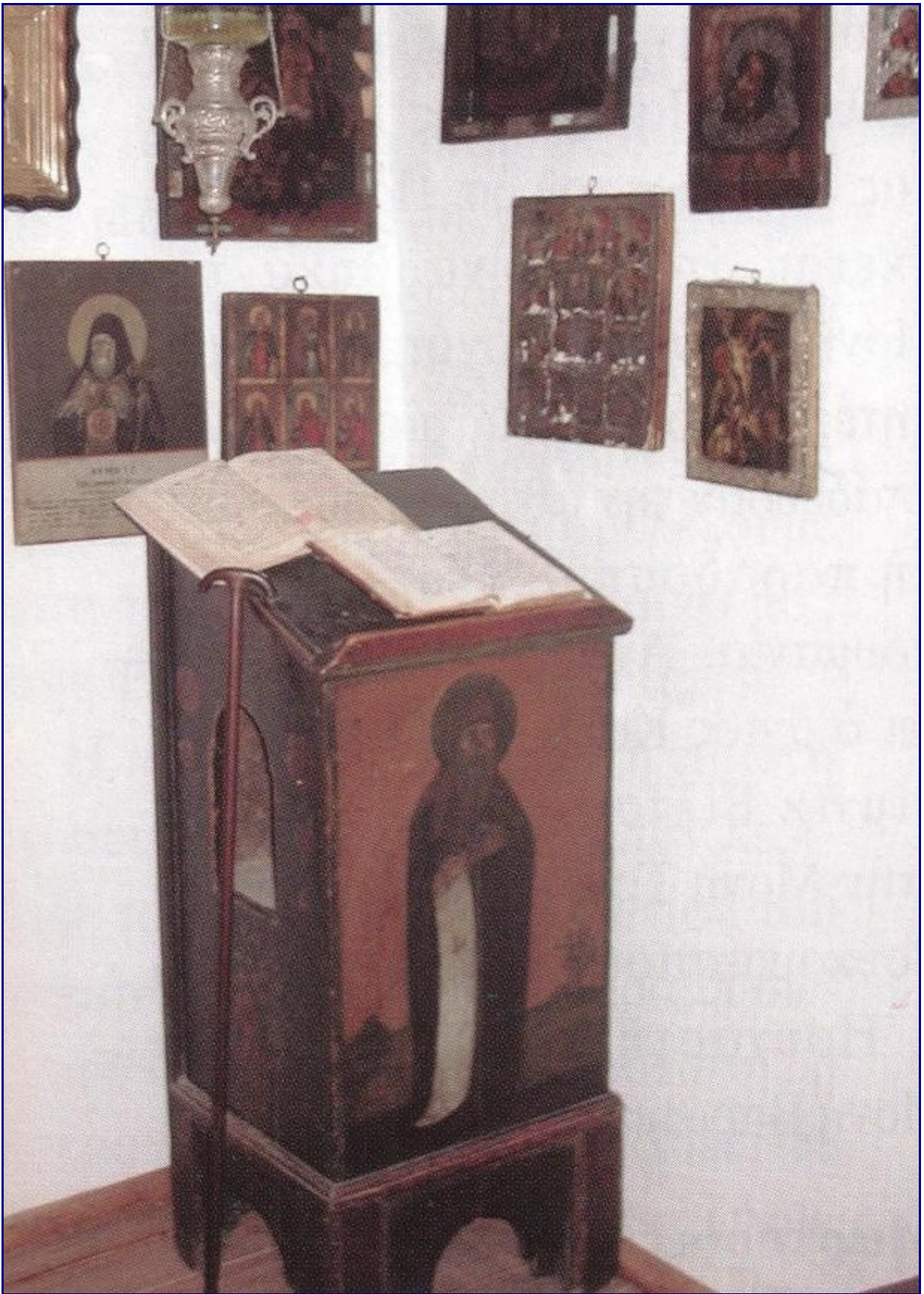
Ο 14ος είναι αιώνας σταθμός για τον ρουμανικό μοναχισμό, καθώς δέχεται την ευεργετική επίδραση του Αγίου Όρους.

Η Μονή Κότζια, ή δεύτερη σε αρχαιότητα μετά την Μονή Τισμάνα.

Στις αρχές του αιώνα, ο ρουμάνος ιερομόναχος όσιος Γερμανός, ανεχώρησε από τον Άθω για την πατρίδα του, όπου ίδρυσε μοναχική εστία στην τοποθεσία της σημερινής Μονής Νεάμτς. Η συνοδία στην οποία ήταν ηγούμενος είχε φθάσει τους 40 μοναχούς. Το ησυχαστικό αυτό κέντρο βοήθησε οικονομικά με πολλές αφιερώσεις ο ηγεμόνας της Μολδαβίας Πέτρος Μουσάτ ο Α΄, συγκροτώντας έτσι την Μονή Νεάμτς, που είναι σήμερα το μεγαλύτερο μοναστικό, πολιτιστικό και πνευματικό κέντρο της Ρουμανικής Εκκλησίας. Αυτή την εποχή (περί το 1360) έρχεται από τον Άθω) και ο άγιος Νικόδημος της Τισμάνα ο Ηγιασμένος. Ήταν βλάχικης καταγωγής, μα γεννημένος στον Πρίλεπ της Σερβίας. Ζώντας στο Άγιο Όρος, γνωρίστηκε με τον άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά και τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως άγιο Φιλόθεο Κόκκινο, ενώ αργότερα διετέλεσε ηγούμενος της αγιορείτικης Μονής Χιλανδαρίου. Αυτός με την βοήθεια μαθητών του οργανώνει μεταξύ των ετών 1364-1406 κοινοβιακές μονές στην Ολτένια κατά τον τύπο και την τάξη του Αγίου Όρους. Ως τότε, ο κοινοβιακός τρόπος ζωής και το αυτοδιοίκητο κάθε Μονής ήταν άγνωστα στον τόπο εκείνο. Στα 1367 ίδρυσε την Μονή Τισμάνα που είναι και η αρχαιότερη σωζόμενη στην Ρουμανία. Στα βόρεια της Μονής σώζεται το σπήλαιο, όπου, μετά την ενεργό του δράση, ησύχαζε ο όσιος Νικόδημος και κοιμήθηκε οσιακώς το 1406. Σε παρεκκλήσι της Μονής βρίσκεται ο τάφος του, ενώ μεταξύ των αγίων λειψάνων που κατέχει η Μονή, φυλάσσεται ο αντίχειρας του δεξιού χεριού του, που σώζεται άφθαρτος. Τον αιώνα αυτό, ιδρύθηκαν από ηγεμόνες

της Μολδαβίας και της Ουγγροβλαχίας τα περισσότερα ονομαστά μοναστήρια, όπως το Τισμάνα και το Νεάμτς που αναφέραμε, όπου κατευθύνθηκαν οί μαθητές του αγίου Νικόδημου Τισμάνα όσοι Ποιμήν, Σωφρόνιος και Σιλουανός που ήλθαν μαζί του από το Άγιον Όρος και χρημάτισαν ηγούμενοι την περίοδο 1392-1402. Επίσης η Μονή Κόζια, που ιδρύθηκε από τον ηγεμόνα Μίρτσεα τον Γέροντα το 1388 και που είναι η δεύτερη σε αρχαιότητα μετά την Μονή Τισμάνα. Στον νάρθηκα του κεντρικού ναου και σε αιγυπτιακού τύπου σαρκοφάγο, βρίσκονται τα λείψανα του κτίτορος Μίρτσεα, που απεβίωσε στις 13 Ιανουαρίου του 1418. Της ίδιας εποχής είναι και η Μονή Ριμέτς(2).

Προσωπικά αντικείμενα οσίου Παΐσιου Βελιτσκόφσκυ τα οποία βρίσκονται στην Μονή Νεάμτς.
Πνευματικές ανταλλαγές μεταξύ Αγίου Όρους και Ρουμανίας κατά τον 14ο αιώνα έχουμε και με την περίπτωση της Μονής Κουτλουμουσίου, που υπήρξε την εποχή αυτή το κέντρο των Αγιορειτών Ρουμάνων μοναχών. Ο ηγεμόνας Βλαδισλάβος ο Α΄ ενίσχυσε οικονομικά την Μονή αυτή και

συνέτεινε στην εγκατάσταση σε αυτήν και Ρουμάνων μοναχών ανάμεσα στους Έλληνες. Οι Οικουμενικοί Πατριάρχες άγιοι Κάλλιστος και Φιλόθεος βοήθησαν σημαντικά στην ανάδειξη της Μονής ως πνευματικής εστίας και των ρουμάνων αγιορειτών μοναχών. Μάλιστα ο άγιος Κάλλιστος επέλεξε τον Υάκινθο από το Άγιον Όρος, ως πρώτο Μητροπολίτη της Ρουμανικής χώρας. Οι Ρουμάνοι όμως αυτοί μοναχοί, επειδή δεν κατάφεραν να προσαρμοστούν στην κοινοβιακή ζωή, είτε επέστρεψαν στην πατρίδα τους είτε διασκορπίστηκαν στα γύρω κελιά, ανασυγκροτώντας αργότερα την Κουτλουμουσιανή Σκήτη του αγίου Παντελεήμονος.

Ο άγιος Καλλίνικος της Μονής Τσερνίκα, ένας από τους μαθητές του οσίου Παΐσιου

Βελιτσκόφσκυ, που μεταλαμπάδευσαν την αθωνική ησυχαστική παράδοση στην Ρουμανία.

Τον επόμενο αιώνα, που θεωρείται η χρυσή εποχή του ρουμανικού μοναχισμού, ιδρύθηκαν κυρίως στην Μολδαβία από τον Στέφανο τον Μέγα πολλές Μονές, ενώ ονομαστοί ασκητές, όπως ο όσιος Δανιήλ ο Ησυχαστής, κόσμησαν και στερέωσαν την ρουμανική εκκλησία. Στις Μονές αυτές οργανώθηκαν εργαστήρια καλλιγραφίας, αντιγραφής και μεταφράσεως πατερικών κειμένων από την ελληνική στην σλαβονική(3).

Κατά τον 16ο αι. ανάμεσα στις πολλές Μονές, ξεχωρίζει η Μονή Μπισερικάνι(4), που αποκτά ελληνικό χαρακτήρα με την πλούσια πατερική και θεολογική κίνηση και τις πολλές μεταφράσεις από την ελληνική γλώσσα. Ακολουθεί άλλωστε και την τάξη της Μονής των Ακοίμητων και της Κωνσταντινουπολίτικης Μονής Στουδίου. Εδώ ασκήθηκαν και πολλοί Έλληνες μοναχοί αρκετοί από τους οποίους διέπρεψαν στην αγιογραφία, καθώς μαρτυρούν και οι εικόνες του τέμπλου του κεντρικού ναού (καθολικού), που φέρουν ελληνικές επιγραφές.

Ο όσιος Παΐσιος Βελιτσκόφσκυ σε παλαίτυπο της Μονής Νεάμτς.

Τον 17ο αι., μοναχοί από το Άγιον Όρος μεταφέρουν στο Όρος Τσεαχλέου, τον «Άθω της Ρουμανίας», την αθωνική παράδοση, τιμώντας αυτό το Όρος με την εορτή της Μεταμορφώσεως και κτίζοντας στην κορυφή του μικρή εκκλησία, όπου τοποθετείται μεγάλη καμπίνα που καλούσε στην προσευχή όλους τους ησυχαστές που ασκούσαν στα γυρω δάση.

Κούρτεα ντε Άρτζες. Το καθολικό της Μονής τιμάται στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Θεωρείται ο καλλιτεχνικότερος ναός της Ρουμανίας και συνάμα αποτελεί και ιστορικό μνημείο.

Ένας σημαντικός σταθμός αναγέννησης της πνευματικής πορείας του ρουμανικού μοναχισμού, κυρίως στην Μολδαβία, σημειώθηκε με τον ερχομό του οσίου Παΐσιου Βελιτσκόφτσκυ (δηλαδή του Μεγάλου) (1722-1794) από την Παντοκρατορινή Σκήτη του Προφήτου Ηλιού του Αγίου Όρους, την οποία ο ίδιος ίδρυσε το 1758, μετατρέποντας σχετικά το τότε Κελλί του Προφήτου Ηλιού. Γεννήθηκε στην Πολτάβα της Μικράς Ρωσίας (πιθανόν από γονείς Μολδαβικής καταγωγής) και εκάρη μοναχός στην Μονή Αγίου Νικολάου Μεντβεντόφσκυ της Ουκρανίας. Αργότερα,

εγκαταστάθηκε στην Βλαχία, όπου ασκήθηκε στις Σκήτες Αγίου Δημητρίου και Κύρνουλ. Στο Άγιον Όρος έζησε την περίοδο 1746-1763, όπου εμόνασε σε κελλιά της Καψάλας, όπως το Κελλί του Αγίου Κωνσταντίνου. Για μικρό διάστημα τον βρίσκουμε στην Μονή Σίμωνος Πέτρας που, όντας έρημη, την επάνδρωσε. Το 1763, ανεχώρησε από τον Άθω με 64 υποτακτικούς του (Μολδαβούς και Ρώσους) με δύο πλοία, ώσπου μέσω Κωνσταντινουπόλεως έφθασαν στην Βλαχία. Το 1764 εγκαταστάθηκε με τους υποτακτικούς του στην Μονή Ντραγκομίρνα (1763-1775). Εκεί δημιούργησε την πρώτη ουσιαστικά οργανωμένη κοινοβιακή ζωή. Ίδρυσε επίσης την πρώτη φιλοκαλική σχολή μεταφράσεως Πατερικών έργων από την ελληνική στην σλαβορουμανική γλώσσα, μεταφράζοντας γύρω στα 20 από τα σημαντικότερα ασκητικά έργα, ανάμεσα τους και την Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών άλλωστε διατηρούσε πνευματική επαφή με τον άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη και τον άγιο Μακάριο Κορίνθου. Έχοντας ήδη διαμορφωθεί η εθνική ρουμανική γλώσσα, οι μεταφράσεις αυτές είναι και οι πρώτες που γίνονται σ' αυτήν από την ελληνική. Άλλωστε στην Ντραγκομίρνα, επειδή ασκούνταν και πολλοί Έλληνες μοναχοί, την ανάγνωση από Πατερικά κείμενα που έκανε ο Παΐσιος κάθε βράδυ στους υποτακτικούς του, την έκανε εναλλάξ στις τρεις γλώσσες: ρουμανική, σλαβονική και ελληνική.

Γενική άποψη της Ιεράς Μονής Ντραγκομίρνα. Το 1764 ο όσιος Παΐσιος Βελιτσκόφσκυ εγκαταστάθηκε εδώ με τους υποτακτικούς του και δημιούργησε την πρώτη ουσιαστικά οργανωμένη κοινοβιακή ζωή στη Μονή.

Μετά την Ντραγκομίρνα, ο όσιος Παΐσιος μετεγκαταστάθηκε στην Μονή Σέκου (1775-1779) και κατόπιν (1779-1794) στην Μονή Νεάμτς, όπου έζησε τα τελευταία δεκαπέντε έτη της ζωής του, που ήταν και τα πιο καρποφόρα. Εκεί λόγω της αρετής του συγκεντρώθηκαν περί τους χίλιους μοναχούς -πού προήρχοντο από όλους τους βαλκανικούς λαούς και την Ρωσία- για τους οποίους είχε 24 έμπειρους Πνευματικούς και 10 ησυχαστές και διδασκάλους της νοεράς προσευχής. Ίδρυσε επίσης και Σχολή εκμαθήσεως της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, που ήταν περίφημη και μοναδική στο είδος της για τον ευρωπαϊκό χώρο. Εκεί μεταφράστηκαν δεκάδες έργα των Ελλήνων Πατέρων της Εκκλησίας μας. Ο τάφος του οσίου Παϊσίου βρίσκεται στον εσωνάρθηκα της Μονής Νεάμτς. Αργότερα, οι μαθητές του οσίου Παϊσίου μεταλαμπάδευσαν την αθωνική ησυχαστική παράδοση σ' ολόκληρη την Ρουμανία. Ανάμεσα τους ξεχωρίζει ο άγιος Καλλίνικος, επίσκοπος Ρίμνικ Βίλτσα, που ασκήθηκε στην Μονή Τσερνίκα, πλησίον του Βουκουρεστίου και ο όσιος Ιωσήφ ο Ησυχαστής, που ίδρυσε την Μονή Βαράτεκ το 1785.

Σημειώσεις:

(1) Το 1918 ενώθηκαν η Μολδαβία, η Τρανσυλβανία και η Ουγγροβλαχία, οπότε δημιουργήθηκε το σημερινό κράτος της Ρουμανίας.

(2) Η ονομασία προέρχεται, από παραφθορά της ελληνικής λέξης «ερημητήριο».

(3) Μέχρι, τα τέλη του 19ου αι. η Ρουμανική γλώσσα χρησιμοποιούσε την σλαβονική γραφή, μετά δε χρησιμοποιεί την λατινική.

(4) Των Εκκλησιαστικών, ελληνιστί.

Κούρτεα ντε Αρτζες. Η ηγεμονική εκκλησία τον Αγίον Νικολάου, βυζαντινού τύπον, με ελληνικές επιγραφές στις τοιχογραφίες της.

Μαρτυρίες για την επίδραση του Ελληνισμού στην διαμόρφωση του ρουμάνικου μοναχισμού

Αό τα παραπάνω, είναι φανερή και σημαίνουσα η προσφορά του Ελληνισμού, μέσω του Αγίου Όρους κυρίως, στην διαμόρφωση του ρουμανικού μοναχισμού και την ησυχαστική παράδοση που καλλιεργήθηκε στα ιερά αυτά μέρη. Για τον πιο απαιτητικό όμως αναγνώστη, που επιθυμεί να έχει μία πληρέστερη γνώση της μεγάλης αυτής προσφοράς, θα παραθέσουμε στην συνέχεια -ασύνδετες μεταξύ τους- πληροφορίες, που είχαμε την ευκαιρία να συλλέξουμε κατά το πρόσφατο οδοιπορικό μας στην Εκκλησία της Ρουμανίας.

Η πόλη Άρτζες ήταν η πρώτη πρωτεύουσα της Βλαχίας. Στον περίβολο του ερειπωμένου παλατιού του ηγεμόνα Ματθαίου Μπασαράμπ σώζεται, σε πολύ καλή κατάσταση, η ηγεμονική εκκλησία (biserica domneasca) του Αγίου Νικολάου. Ιδρύθηκε το 1192 ή το 1262 και είναι ο παλαιότερος σωζόμενος ναός στην Ρουμανία. Εντός του ναού, ανάμεσα σε άλλους, βρίσκεται ο τάφος του ηγεμόνα Βλάϊκου (Βλαδισλάβου) βόδα, δεύτερου κτίτορα της Μονής Κουτλουμουσίου του Αγίου Όρους. Στον βυζαντινού τύπου αυτό ναό, τα ειλητάρια και οι επιγραφές των αγίων που είναι ιστορημένοι στο ιερό βήμα -τοιχογραφίες που είναι και οι αρχαιότερες στον ναό- είναι στην ελληνική.

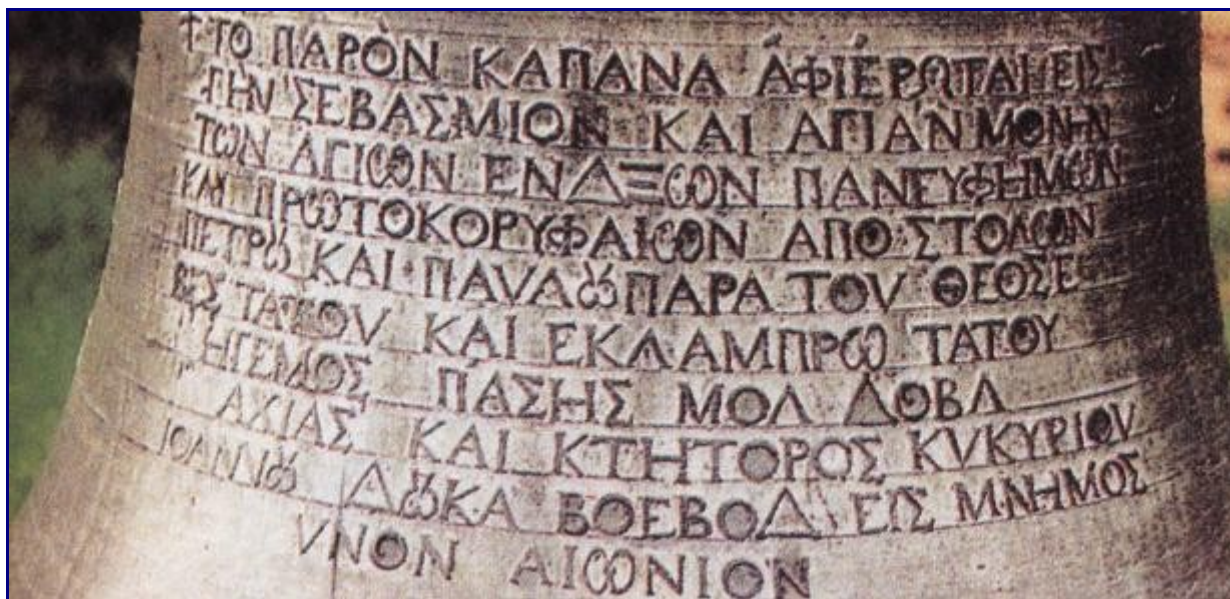

Το καθολικό της Μονής Μονής Τσετασούια, στα περίχωρα του Ιασίου, όπου έζησε ο Έλληνας Πετριάρχης Ιεροσολύμων Δοσίθεος, ο οποίος τύπωσε στο τυπογραφείο της Μονής πολλά εκκλησιαστικά βιβλία στην ελληνική.

Στην ίδια πόλη, η εκκλησία της Μονής Κούρτεα ντε Άρτζες, τιμάται στην Κοίμηση της Θεοτόκου και κτίστηκε από τον ευσεβή ηγεμόνα Νεάγκοε Μπασαράμπ (1512-1521) μεταξύ των ετών 1512-1517. Θεωρείται ο καλλιτεχνικότερος ναός της Ρουμανίας και συνάμα ιστορικό μνημείο. Στα εγκαίνια του, στις 17 Αυγούστου 1518, ο ηγεμόνας Νεάγκοε προσκάλεσε εκπροσώπους από όλες τις ορθόδοξες χώρες. Από το Άγιον Όρος παραβρέθηκε ο Πρώτος Γαβριήλ με ικανή συνοδεία ηγουμένων και άλλων επιφανών μοναχών. Τα εγκαίνια τέλεσε ο Οικουμενικός Πατριάρχης Θεόληπτος Α΄ (1513-1521). Στο εσωτερικό του ναού, που το κάλλος του είναι απεριγράπτο,

βρίσκεται -ανάμεσα σε άλλους- και ο τάφος του ηγεμόνα Νεάγκοε, που εκτός των άλλων, ανακαίνισε σε μεγάλο βαθμό και την Μονή Διονυσίου του Αγίου Όρους. Στον ναό αυτό φυλάσσονταν και τα άγια λείψανα του Αγιορείτου αγίου Νήφωνος Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (1486-1488, 1497-1498), του ασκήσαντος στην Μονή Διονυσίου καθώς και της αγίας Φιλοθέας, που καταγόταν από την Μικρά Ασία, πριν αυτά μεταφερθούν στον Μητροπολιτικό Ναό του αγίου Δημητρίου της πόλεως Κραϊόβα το πρώτο, και στο παρεκκλήσι της Γεννήσεως της Θεοτόκου, δίπλα στο καθολικό της Μονής Κούρτσα το δεύτερο.

Στο παλάτι του ηγεμόνα Ράδου του Μεγάλου, που βρίσκεται στην πόλη Τιργκόβιστα, παλιά πρωτεύουσα της Βλαχίας, βρίσκουμε την ηγεμονική εκκλησία, από τα αρχαιότερα ρουμανικά αρχιτεκτονικά μνημεία, όπου εκκλησιαζόταν ο ηγεμόνας και η οικογένειά του. Οι τοιχογραφίες των αρχών του 16ου αι., βυζαντινής τεχνοτροπίας, φέρουν ελληνικές επιγραφές. Σ' αυτήν υπάρχει και ο τάφος του ηγεμόνος Ματθαίου Μπασσαράμπ, ανακαινιστού πολλών αγιορείτικων μονών. Εδώ λειτουργούσε συχνά ο Έλληνα Αγιορείτης άγιος Νήφων Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, τον οποίο ο Ράδος ο Μέγας έφερε στην χώρα του, για να στερεώσει τον λαό του στην πίστη του.

Ελληνική κτιτορική επιγραφή σε καμπάνα της Μονής Τσετασούια

Ο ηγεμόνας Πέτρος Ράρες, που ήταν και δεύτερος κτίτορας της αγιορείτικης Μονής Καρακάλλου, μόνασε τελικά σ' αυτήν υπό το όνομα Παχώμιος (β' μισό 16ου αι.). Ο κτίτορας της Μονής Πινγκαράς και της Μονής Σλάτινα (1533), ηγεμόνας της Μολδαβίας Αλέξανδρος Παπουσνεάνου, υπήρξε και δεύτερος κτίτορας της αγιορείτικης Μονής Δοχειαρίου (β' μισό 16ου αι.), καθώς υπήκουσε στην προτροπή του πρώτου ηγουμένου αυτής οσίας Ιακώβ να συμβάλει στην ανακαίνιση ιερών τόπων. Η Μονή Δοχειαρίου ανακαινίστηκε εξ ολοκλήρου από τον ηγεμόνα αυτό, που συνέβαλε στην ανακαίνιση κι άλλων αγιορείτικων μονών.

Οι τοιχογραφίες του κυρίως ναού της Μονής της Αγίας Παρασκευής της επαρχίας Ρομάν, είναι έργο του Έλληνα Κωνσταντίνου από το Φανάρι της Κωνσταντινούπολης, το 1725. Φέρουν όλες ελληνικές επιγραφές.

Η Μονή Γκόλια, που βρίσκεται εντός της πόλεως του Ιασίου, ήταν από το 1660 και για αρκετό διάστημα μετόχι της Μονής Βατοπαιδίου Αγίου Όρους. Οι τοιχογραφίες του ναού, έργο του Έλληνα Ματθαίου Ιωάννου, φέρουν ελληνικές επιγραφές. Ανάμεσα στους τάφους που βρίσκονται εντός του ναού, ξεχωρίζουμε και αυτόν της Δόμνας Σκαρλάτου, με ελληνική επιγραφή. Ο γνωστός Αγιορείτης λόγιος μοναχός Καισάριος Δαπόντες, γράφει σχετικά στον Ιστορικό Κατάλογο ανδρών επισήμων (Κ. Σάθα, Μεσαιωνική Βιβλιοθήκη, τ. Γ', Βενετία 1872, σ. 81) : «...όστις (ο ηγεμών Βασίλειος) είκοσι χρόνους αυθεντεύσας, έκτισε προς τοις άλλοις και τα δύο περίφημα μοναστήρια, της Παναγίας του Γκόλια το Βατοπαιδινόν, εις το οποίον είναι η θαυματουργή εικών της Παναγίας, και το των Αγίων Τριών Ιεραρχών, το αφιερωμένον εις το κοινόν του Αγίου Όρους, εις το οποίον

είναι το λείψανον της αγίας Παρασκευής της Νέας, όπου αυτός έστειλεν εις την Πόλιν και το έφερεν».

Η θαυματουργή εικόνα της Παναγίας Λυδιάνκα στην Μονή Νεάμτς, δώρο του Μανουήλ Παλαιολόγου στον Ρουμάνο ηγεμόνα Αλέξανδρο τον Καλό.

Τα κελιά της Μονής Γαλατά, πλησίον του Ιασίου, κτίστηκαν το 1584 από τον μητροπολίτη Θεοφάνη, που ήταν και κτίτωρ της Μονής Δοχειαρίου Αγίου Όρους. Στην Μονή Τσετατσούια του

Ιασίου, που ιδρύθηκε το 1672, έζησε ο Έλληνας λόγιος Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δοσίθεος, καθώς η Μονή ήταν Μετόχιο των Αγίων Τόπων. Στο τυπογραφείο της Μονής τυπώθηκαν στην ελληνική γλώσσα από τον Δοσίθεο πολλά εκκλησιαστικά βιβλία, που πολύ ωφέλησαν τον πιστό λαό, ανάμεσα τους και ο «Τόμος Αγάπης».

Η Μονή Μπούτσιουμ, κοντά στο Ιάσιο, είναι μετόχι της Ρουμανικής Σκήτης Τιμίου Προδρόμου του Αγίου Όρους. Κτίστηκε το 1856. Ως πολιούχοι της Μονής τιμώνται οι Όσιοι Αγιορείτες Πατέρες. Στην Μονή αυτή ιστορήθηκε θαυματουργικά η αχειροποίητος εικόνα της Παναγίας της Προδρομιτίσσης, κατά το 1856, που βρίσκεται σήμερα στο Κυριακό της παραπάνω αγιορείτικης Σκήτης.

Ο άγιος Ιωσήφ, που διετέλεσε Μητροπολίτης Τιμισιοάρας κατά τα έτη 1653-1656, έζησε επί 20 ετη στο Άγιον Όρος, όπου διακρίθηκε ως πνευματικός. Εχηρήματισε και ηγούμενος της Μονής Κουτλουμουσίου του Αγίου Όρους. Ο κεντρικός ναός της Μονής Ζαμφείρα, που κτίστηκε το 1855 από τον μητροπολίτη Βουκουρεστίου Νήφωνα, αφιερώθηκε στην μνήμη του Αγιορείτου αγίου Νήφωνος, Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ο πνευματικός σύνδεσμος των δύο λαών

Ένας αξιοσημείωτος επίσης κρίκος του πνευματικού συνδέσμου των δύο λαών είναι και η ύπαρξη στην Ρουμανία θαυματουργών εικόνων, που προέρχονται από την Κωνσταντινούπολη. Συγκεκριμένα, στην Μονή Μπίστριτσα, βρίσκεται η εικόνα της αγίας Άννης, που είναι δώρο του Βυζαντινού αυτοκράτορα Μανουήλ Παλαιολόγου στην σύζυγο του κτίτορα της Μονής, ηγεμόνα της Μολδαβίας Αλεξάνδρου του Καλού, το 1407. Και επειδή η κτιτορική εκκλησία της Μονής προοριζόταν να γίνει και τόπος ταφής τους, ο ηγεμόνας δώρησε με την σειρά του την εικόνα στην Μονή. Η εικόνα της Θεοτόκου στην Μονή Αγαπία δωρήθηκε κι αυτή το 1402 στον ηγεμόνα Αλέξανδρο τον Καλό, από τον Μανουήλ Παλαιολόγο. Του ιδίου Βυζαντινού βασιλιά δώρο είναι και η επίσης θαυματουργός εικόνα της Παναγίας βρεφοκρατούσης (Λυδιάνκα), που βρίσκεται στην Μονή Νεάμτς. Ονομάζεται έτσι όχι μόνο διότι είναι αντίγραφο εικόνας που βρίσκεται στην Λύδδα της Παλαιστίνης, αλλά και διότι στην πίσω πλευρά της υπάρχει εικόνα του αγίου Γεωργίου που, ως γνωστόν, πατρίδα του ήταν η Λύδδα. Η εικόνα δωρήθηκε από τον αυτοκράτορα στον πρώτο μητροπολίτη Μολδαβίας Ιωσήφ Μουσάτ, ο οποίος με την σειρά του την χάρισε στην Μονή Νεάμτς το 1415 επί ηγεμόνα Αλέξανδρου του Καλού (1400-1432).

Τέλος, θα ήταν παράλειψη να μην αναφερθούμε σε δύο Μονές που συνδέονται άμεσα με τις απαρχές του ελληνικού απελευθερωτικού αγώνα του 1821. Η Μονή Σέκου ιδρύθηκε το 1602.

Στην νοτιοδυτική πλευρά της, βρίσκεται ο τόπος που υπήρχε το κωδωνοστάσιο που ανατίναξε ο ήρωας Γεωργάκης Ολύμπιος, συμπαρασύροντας στον θάνατο πολλούς «ελεύθερους πολιορκημένους» επαναστάτες. Προηγουμένως οι Τούρκοι έβαλαν φωτιά, λειλάτησαν τα πάντα και έσφαξαν 100 λαϊκούς και 40 μοναχούς της Μονής. Στον άυλαιο χώρο της ιστορικής Μονής των Τριών Ιεραρχών, όπου κτίστηκε το 1638 εντός της πόλεως του Ιασίου από τον ηγεμόνα της Μολδαβίας Βασίλειον Λούπου, ο επίσκοπος Μολδαβίας Βενιαμίν Κωστάκη ευλόγησε την ελληνική επανάσταση, που ξεκίνησε στις 22 Φεβρουαρίου 1821 ο Αλέξανδρος Υψηλάντης κατά του Τούρκικου ζυγού.

Σύγχρονη ψηφιδωτή εικόνα της Αγίας Παρασκευής της Νέας, της Επιβατηγής, στο προαύλιο του ναού της στο Ιάσιο.

Οι ελληνικής καταγωγής τιμώμενοι άγιοι στην Ρουμανία (με πλούσιο φωτογραφικό υλικό)

Ο Θεός ευδόκησε, επειδή δεν σώζονται σήμερα ολόσωμα λείψανα Ρουμάνων αγίων στην Ρουμανία, να υπάρχουν άγιοι αλλοεθνείς και μάλιστα, οι περισσότεροι, ελληνικής καταγωγής, που τα ολόσωμα λείψανα τους απολαμβάνουν μεγίστης τιμής και ευλάβειας από τον πιστό ρουμανικό λαό.

Η οσία Παρασκευή του Ιασίου ή η Νέα η Επιβατηγή

Η λαοφιλέστερη αγία της Ρουμανίας σήμερα που προσελκύει πολλούς προσκυνητές απ' όλη την χώρα, όχι μόνο κατά την εορτή της μνήμης της αλλά και καθημερινά, είναι η όσια Παρασκευή του Ιασίου ή η Νέα η Έπιβατηγή, όπως την γνωρίζουμε στην Ελλάδα, καθώς καταγόταν από τους Επιβάτες της Ανατολικής Θράκης. Γεννήθηκε στις αρχές του 11ου αι. Οι ευσεβείς γονείς της έκαναν και άλλο γιό, τον μετέπειτα Επίσκοπο Μαδύτων άγιο Ευθύμιο τον Μυροβλύτη. Από μικρή η Παρασκευή ήταν πολύ φιλακόλουθη και ελεήμων. Σ' αυτό βοήθησε πολύ και η ευσεβής μητέρα της, που χαιρόταν για την πνευματική προκοπή της κόρης της. Στα δεκαπέντε της χρόνια, εγκαταλείπει το πατρικό της σπίτι ποθώντας την μοναχική ζωή και πηγαίνει στην Κωνσταντινούπολη, όπου επισκέπτεται όλα τα εκεί προσκυνήματα, και αργότερα στην Μικρά Ασία και στην Ηράκλεια του Πόντου, όπου παρέμεινε πέντε χρόνια στον ναό της Παναγίας. Αργότερα την βρίσκουμε στα προσκυνήματα των Αγίων Τόπων, όπου κατέληξε σε γυναικεία μονή στην έρημο του Ιορδάνου, παρμένοντας στην άσκηση μέχρι τα εικοσιπέντε της. Κατόπιν θείας οπτασίας, εγκατέλειψε την Παλαιστίνη και επέστρεψε στην πατρίδα της. Εκεί βοήθησε όλους όσους είχαν ανάγκη, υπηρετώντας συνάμα στον ναό. Αργότερα πήγε στην Καλλικράτεια της Ανατολικής Θράκης και υπηρέτησε στον Ιερό Ναό των Αγίων Αποστόλων, ώσπου σε ηλικία εικοσιεπτά ετών έκοιμήθη οσιακώς εν Κυρίω. Οι χριστιανοί του χωριού έθαψαν την αγία πλησίον του ναού και κοντά στην θάλασσα. Στο πέρασμα των χρόνων, η ξένη που υπηρέτησε στον ναό τους ξεχάστηκε, ώσπου μετά από χρόνια, τα κύματα της θάλασσας εξέβρασαν στην παραλία το πτώμα ενός ναυτικού και οι ντόπιοι το έθαψαν, χωρίς να το γνωρίζουν, δίπλα στον τάφο της αγίας. Επειδή όμως αυτός ήταν ακάθαρτος ενώπιον του Θεού και γεμάτος αμαρτίες, η οσία δεν ανεχόταν το σώμα του δίπλα στο δικό της. Εμφανίστηκε λοιπόν σ' έναν άγιο γέροντα ασκητή τρεις φορές στο όνειρο του και του είπε να ξεθάψει το ξένο σώμα και να το θάψει αλλού. Του αποκάλυψε επίσης και τον τόπο που είναι θαμμένη, το όνομά της και τον τόπο καταγωγής της. Τότε κλήρος και λαός μετέφεραν το ιερό λείψανο στον ναό των Αγίων Αποστόλων της Καλλικράτειας και το έθαψαν με μεγάλες τιμές και ψαλμωδίες.

Η λειψανοθήκη της Αγίας Παρασκευής της Νέας, της Επιβατηνής, στον ομώνυμο ναό στο Ιάσιο της Ρουμανίας.

Την εποχή που καταλύθηκε η βυζαντινή αυτοκρατορία από τους Σταυροφόρους (1204), ο τσάρος των Βουλγάρων Ιωάννης Άσσάν Β΄, πίεσε έντονα τους Φράγκους και του έδωσαν το λείψανο της οσίας Παρασκευής. Έτσι, περί το 1238, το ιερό λείψανο με πολλές τιμές και πανηγυρισμούς μεταφέρθηκε στην πρωτεύουσα του Β΄ Βουλγαρικού Βασιλείου, Μεγάλο Τύρνοβο. Εδώ παρέμεινε ως το 1393. Όταν το ιερό λείψανο της οσίας μεταφερόταν από την Καλλικράτεια στο Τύρνοβο, πέρασε και από τον τόπο που γεννήθηκε η οσία, τους Επιβάτες. Το αμάξι που μετέφερε την ιερή λάρνακα σταμάτησε εκεί και ήλθαν όλοι οι Έλληνες συντοπίτες της οσίας, χριστιανοί του χωριού, και το ασπάστηκαν. Ο αμαξάς ετοιμάστηκε να ξεκινήσει. Στάθηκε όμως αδύνατον να προχωρήσει. Μόνο τότε ξεκίνησε όταν ήλθε μία ευλαβής γριούλα και ασπάστηκε το άγιο λείψανο.

Ο μεγαλοπρεπής ναός της Αγίας Παρασκευής της Επιβατηνής στο Ιάσιο.

Με την ήττα των Βουλγάρων από τους Τούρκους και την ακόλουθη άλωση του Τυρνόβου, τόσο το

λείψανο της αγίας Παρασκευής όσο και αυτό της αγίας Φιλοθέας, μεταφέρονται για λίγο στον Βιδύνιο (1393-1398) και από εκεί στο ελεύθερο ακόμη Βελιγράδι, όπου παρέμεινε ως το 1521. Στο Βελιγράδι υπάρχει ναός και άγιασμα της όσιας που τιμάται ιδιαίτερα στην Σερβία. Το έτος 1521 ήλθε και η σειρά του Βελιγραδίου να πέσει στα χέρια των Τούρκων. Τότε ο σουλτάνος Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής πήρε το άγιο λείψανο στην Κωνσταντινούπολη και το έδωσε αντί πολλών χρημάτων στο Πατριαρχείο. Τοποθετήθηκε στον ναό της Παμμακάριστου, έδρα τότε του Πατριαρχείου. Το έτος 1640, επειδή το Πατριαρχείο είχε ένα τεράστιο φορολογικό χρέος, παρακάλεσε τον ηγεμόνα της Μολδαβίας Βασίλειο Λούπου να το βοηθήσει. Τότε ο ηγεμόνας απάλλαξε την Μεγάλη Εκκλησία από το χρέος αυτό. Σε ένδειξη ευγνωμοσύνης και ως ευλογία, ο Πατριάρχης Παρθένιος ο Γέρον, με απόφαση της Ιεράς Συνόδου, έδωσε στον ρουμανικό λαό το λείψανο της όσιας Παρασκευής. Το λείψανο κατέβασαν κρυφά από τα τείχη της Πόλεως και το μετέφεραν με ασφάλεια στο Ιάσιο, την πρωτεύουσα της ηγεμονίας της Μολδαβίας, το 1641. Αρχικά τοποθετήθηκε στο δεξιό μέρος του περικαλλούς ναού των Τριών Ιεραρχών, όπου παρέμεινε επί 250 χρόνια. Κάθε χειμώνα το ιερό λείψανο διατηρούνταν στο γοτθικού ρυθμού παλάτι του ηγεμόνα της Μολδαβίας Βασιλείου Λούπου. Την 22α Φεβρουαρίου 1821, ο Αλέξανδρος Υψηλάντης και τα παλληκάρια του Ιερού Λόχου, αφού προσευχήθηκαν στον ναό και ασπάστηκαν τα λείψανα της αγίας, ύψωσαν στον προαύλιο χώρο το λάβαρο της Ελληνικής επανάστασης. Αργότερα, στις 27 Δεκεμβρίου 1888, με ενέργειες του Μητροπολίτου αγίου Ιωσήφ Νανιέσκου του Ελεήμονος, όταν ολοκληρώθηκε η ανέγερση του νέου Μητροπολιτικού Ναού που τιμάται στην μνήμη της και στον άγιο Γεώργιο, το ιερό λείψανο μετακομίστηκε στον περικαλλή και υπερμεγέθη αυτό ναό, όπου παραμένει ως σήμερα πραγματοποιώντας πολλά θαύματα.

Η πανήγυρη στην μνήμη της όσιας Παρασκευής την 14η Οκτωβρίου, γίνεται περίλαμπρα με συμμετοχή χιλιάδων προσκυνητών. Είναι χαρακτηριστικό ότι μέχρι το 1944, όπου έγινε η μεταπολίτευση στην χώρα, υπήρχε ειδικός νόμος για το μεγάλο προσκύνημα και όλα τα μέσα συγκοινωνίας μετέφεραν μετ' επιστροφής δωρεάν για ένα τριήμερο πιστούς απ' όλη την χώρα. Τον βίο της όσιας συνέγραψαν, μετέφρασαν ή διασκεύασαν ο άγιος Ευθύμιος Τυρνόβου (1375-1393), ο διάκονος Βασιλικός, οι Μητροπολίτες Μολδαβίας Βαρλαάμ (το 1643) και Δοσίθεος (το 1682), Μελέτιος Συρίγος, Νικηφόρος ο Χίος, άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, Ραφαήλ Γουριώτης μοναχός Αγιαναννίτης και Χαρίτων ο Πνευματικός. Πηγή για την σύνταξη του βίου υπήρξε η παλαιοσλαβική Χρονική Διήγησις (σε περγαμινό κώδικα του 14ου αι.), στην οποία αναφέρεται ότι βασίζεται σε παλαιότερα ελληνικά υμνοαγιολογικά κείμενα, που έφερε το 1234 στο Τύρνοβο από την Καλλικράτεια ο Ιωακείμ Αρχιεπίσκοπος Τυρνόβου. Στην Χρονική Διήγησις μαρτυρείται σαφώς η μεγάλη διάδοση της τιμής και της φήμης της όσιας, λόγω των θαυμάτων που επιτελούσε στον ελληνικό κόσμο από τον 11ο αι. και εξής, ενώ διαφαίνεται ότι παραμένει εντελώς άγνωστη στον σλαβικό κόσμο έως την μετακομιδή των λειψάνων της στο Τύρνοβο(1).

Σημειώσεις:

(1) Πρβλ. Σουλτάνα Λάμπρου, 'Η άγια Παρασκευή η Έπιβατηνή. Αγιολογική Μελέτη (Διδακτορική Διατριβή), Θεσ/νίκη 2001. Με την μελέτη αυτή επιβεβαιώνεται με τον επιστημονικότερο τρόπο η ελληνική καταγωγή της όσιας.

Το μαρτύριο του αγίου Ιωάννου του Νέου. Τοιχογραφία στο καθολικό της Μονής Αγίου Γεωργίου Σουτσεάβα.

Οι ελληνικής καταγωγής τιμώμενοι άγιοι στην Ρουμανία (με πλούσιο φωτογραφικό υλικό)

Ο άγιος Ιωάννης ο Τραπεζούντιος

С. ІОАНН ЧЕ. НОС

Ісуса прѣдсѣдѣетъ зѣтрѣ лавда
сѣ Іоанн нови зѣтрѣ ле преосвѣтл
шѣтѣвѣи Бенѣамини Коетакѣ мѣтропо
лѣ сѣчевѣи шѣи моладѣвѣи ірѣнѣсѣжѣу
гошѣорѣни дѣмнезѣсѣи жан теновѣтѣ поже
нѣв шѣ л соцѣжан сѣу сѣмѣмѣдѣдѣфѣерѣ
ѣтѣ сѣ мошѣрѣ сѣрѣ лѣсѣрѣ поченѣрѣ шѣ
ѣ тотѣ нѣмѣлѣн 1825

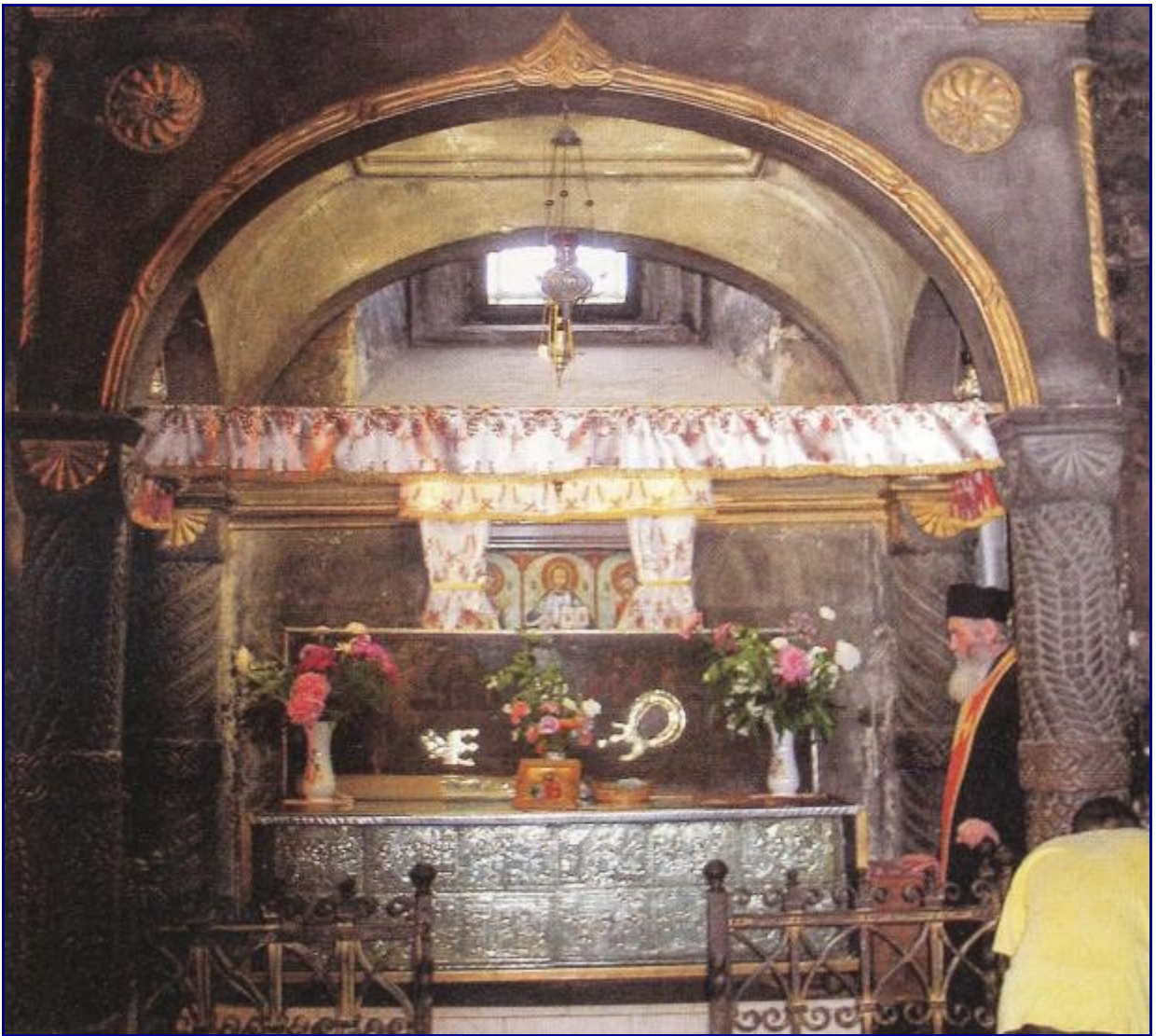
сѣтѣсѣтѣ

сѣтѣсѣтѣ

Ο άγιος Ιωάννης ο Νέος. Κεντημένη εικόνα σε κάλυμμα λειψανοθήκης του 18ου αι.

Μετά την αγία Παρασκευή την Νέα, τα δευτερεία της τιμής των πιστών στην Μολδαβία τα έχει ο Έλληνας Νεομάρτυρας άγιος Ιωάννης ο Τραπεζούντιος. Αυτός ήταν έμπορος από την Τραπεζούντα. Κάποτε ταξίδευε με πλοίο γεμάτο εμπορεύματα του στον Εύξεινο Πόντο. Ο λατίνος όμως πλοίαρχος με τον οποίο κατά το ταξίδι είχαν οξεία αντιπαράθεση σε θέματα πίστεως τον φθόνησε και όταν έφθασαν στην Λευκόπολη, πόλη κτισμένη στις εκβολές του Δνεϊστερου ποταμού, τον κατήγγειλε στον Τατάρο διοικητή της πόλης, συκοφαντώντας τον ότι κατά την διάρκεια του ταξιδιού εξέφρασε την απόφαση του να ασπασθεί την θρησκεία των Τατάρων και να γίνει μουσουλμάνος. Ο Ιωάννης αντιστάθηκε τόσο στις αρχικές δελεαστικές προσφορές του διοικητού όσο, αργότερα, και στα φρικτά βασανιστήρια που τον υπέβαλε, προκειμένου να αρνηθεί την πίστη στον Χριστό. Στο τέλος ο τύραννος διέταξε να δέσουν τα χέρια του μάρτυρα στην ουρά ενός άλογου, που ο αναβάτης του καλπάζοντας το περιέφερε στους δρόμους της πόλης. Τότε ένας Εβραίος, από αυτούς που χλεύαζαν τον άγιο, τον αποκεφάλισε. Την νύκτα μετά το μαρτύριο συνέβησαν υπερφυσικά γεγονότα. Οι χριστιανοί της πόλης έθαψαν το άγιο λείψανο στο ιερό βήμα του ναού του Προδρόμου, όπου παρέμεινε επί εβδομήντα περίπου έτη. Τότε, περί το 1402, ο ηγεμόνας της Μολδαβίας Ιωάννης Αλέξανδρος ο Καλός (1400-1432), παρακινήθηκε από τον αρχιεπίσκοπο Μολδοβλαχίας Ιωσήφ, μετακόμισε το άγιο λείψανο με πανηγυρικό τρόπο στην πρωτεύουσα του κράτους του Σουτσεάβα, και το εναπέθεσε στον μητροπολιτικό ναό της πόλης, που είναι σήμερα το καθολικό της Μονής του Αγίου Γεωργίου, εκεί το βρίσκουμε και σήμερα, εντός αργυράς λειψανοθήκης, να επιτελεί, όπως και στο διάβα τόσων αιώνων, θαύματα στους πιστούς που προστρέχουν στον άγιο. Εορτάζει δύο φορές, στις 2 και στις 24 Ιουνίου. Στο μουσείο της Μονής Πούτνα φυλάσσεται το ξύλινο-σκαλιστό φέρετρο με το οποίο ο Μητροπολίτης Μολδαβίας και Σουτσεάβας Δοσίθεος (1624-1693) μετέφερε για περισσότερη ασφάλεια τα λείψανα του αγίου στην Πολωνία, κατά την δύσκολη περίοδο 1686-1687, που λόγω της τουρκικής κατοχής, έγινε μεγάλη ταραχή και ακαταστασία στην χώρα. Βιογράφος του αγίου Ιωάννου του Νέου είναι ο Βούλγαρος ιερομόναχος Γρηγόριος Τσάμπλακ (δεύτερο μισό ιδ'αι. πρώτες δεκαετίες ιε' αι.), ηγούμενος της σερβικής Μονής Παντοκράτορος (Ντέτσιανη). Τον πρωτότυπο βίο μετέφρασαν ή διασκεύασαν από την βουλγαρική στην νεοελληνική οι: Νικηφόρος Πατριάρχης Αλεξανδρείας, Μελέτιος Συρίγος, Καλλίνικος Γ' Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και άγιος Νικόδημος Αγιορείτης.

Η λειψανοθήκη του αγίου Ιωάννου του Νέου στο καθολικό της Ιεράς Μονής Αγίου Γεωργίου Σουτσεάβα.

Η αγία Φιλοθέα του Άρτζες

Εξίσου λαοφιλής ανάμεσα στους πιστούς Ρουμάνους, είναι και η ετέρα Ελληνίδα αγία Φιλοθέα του Άρτζες. Γεννήθηκε γύρω στον 4ο αι. στον Πολύβοτον της Φρυγίας της Μικράς Ασίας από ευγενείς και ευσεβείς γονείς. Από την παιδική της ηλικία φάνηκε η κλίση της για τα ιερά γράμματα και την εν Χριστώ βίωση των αρετών, ανάμεσα στις οποίες κεντρική θέση πήρε η φιλανθρωπία. Στα τρία της χρόνια έμεινε ορφανή από μητέρα, ενώ στα δεκατέσσερα της νυμφεύθηκε έναν ευσεβή νέο, που αργότερα χειροτονήθηκε ιερέας, και με τον οποίο συμφώνησαν να διατηρήσουν την αγνότητα τους μέσα στον γάμο.

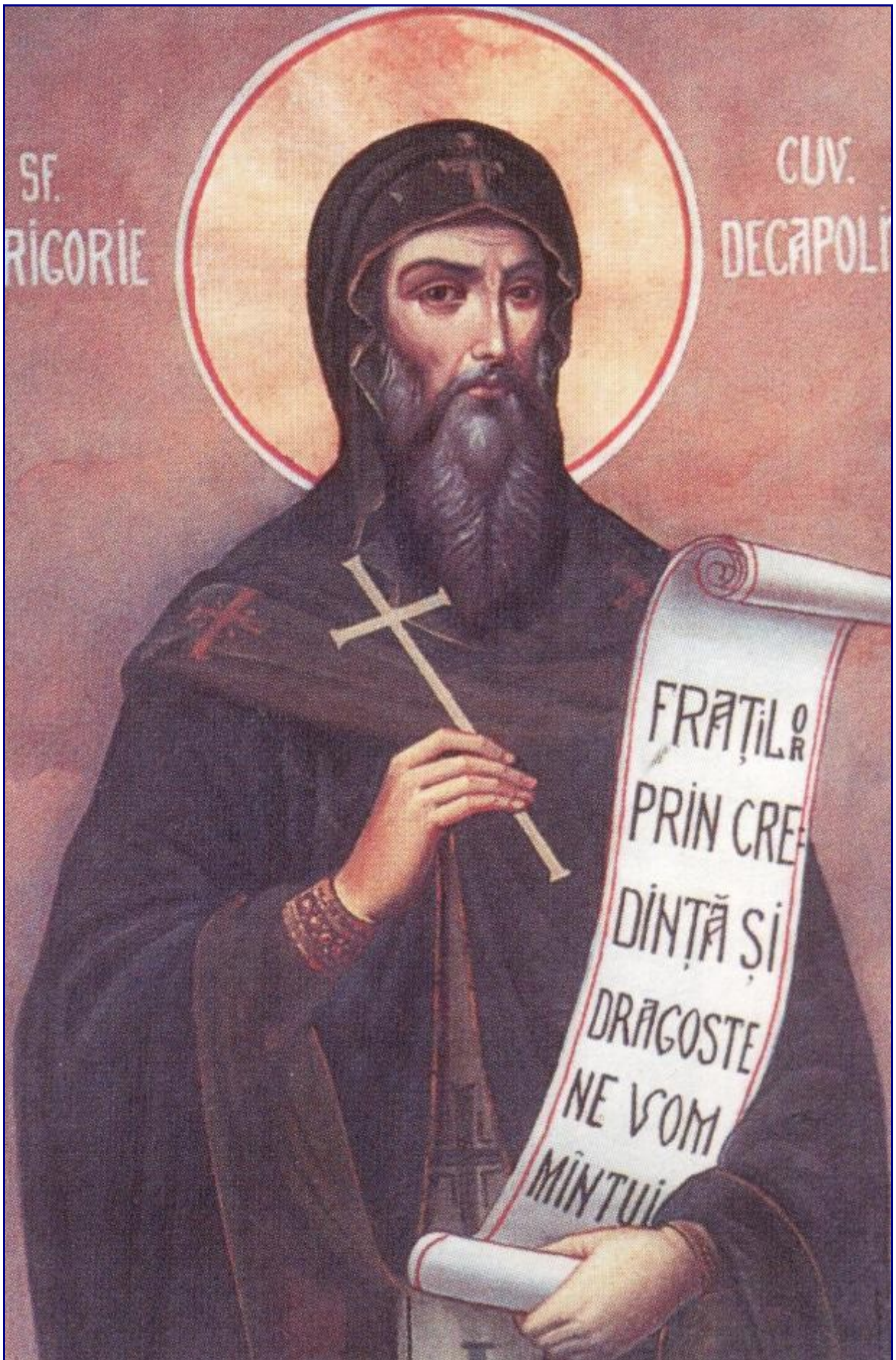
Η αγία Φιλοθέα του Άρτζες. Λεπτομέρεια εικόνας από την λειψανοθήκη της αγίας.

Μετά από έξι χρόνια έγγαμου βίου και μετά τον πρόωρο θάνατο του συζύγου της, η Φιλοθέα -αφού μοίρασε την περιουσία της στους πτωχούς- απομακρύνθηκε από τον κόσμο και έζησε ασκητικό βίο σ' ένα νησί που βρισκόταν σε μια λίμνη κοντά στον τόπο που γεννήθηκε. Η πλούσια σε καρπούς μοναχική βιοτή της έγινε πόλος πνευματικής έλξης για τους πιστούς της περιοχής, τους οποίους στήριζε με τις νουθεσίες της. Δεν έλειπαν δε και οι θαυματουργικές θεραπείες των πιστών, που γίνονταν με την προσευχή της. Μετά την οσιακή της κοίμηση, η αγία ετάφη με πάνδημη συμμετοχή κλήρου και λαού στον ναό της Υπεραγίας Θεοτόκου της περιοχής. Ο βιογράφος της αγίας, άγιος Ευθύμιος Πατριάρχης Τυρνόβου (1375-1393), περιγράφει λεπτομερώς και θαύματα μετά την κοίμησή της. Άγνωστο ποια εποχή, τα ιερά λείψανα της αγίας Φιλοθέας μεταφέρθηκαν στην Θράκη και από εκεί, (περίπου 1204-1207) την εποχή που οι Φράγκοι κατέλυσαν την Βυζαντινή αυτοκρατορία, ο τσάρος των Βουλγάρων Καλοϊωάννης (1197-1207) τα μετέφερε στην πρωτεύουσα του Β' Βουλγαρικού Βασιλείου, Τύρνοβο και τα τοποθέτησε με βασιλικές τιμές στην Μονή της Θεοτόκου Τέμνισκας.

Στην λειψανοθήκη της αγίας Φιλοθέας του Άρτζες.

Εκεί βρίσκονταν μέχρι το 1393, όταν οι Τούρκοι κατέλαβαν το Τύρνοβο. Τότε με ενέργειες του Μητροπολίτου Βιδυνίου Ιωάσαφ, μεταφέρθηκαν στο Βιδύνιο. Εκεί έμειναν τουλάχιστον μέχρι το 1396, που ήλθε και η σειρά της πόλεως αυτής να πέσει στα χέρια των απίστων. Αργότερα (τουλάχιστον πριν το έτος 1441) μεταφέρθηκαν βορείως του Δούναβη και τουλάχιστον μέχρι το δεύτερο μισό του 16ου αι., είχαν φθάσει στην μικρή πόλη Άρτζες της Βλαχίας, όπου βρίσκονται μέχρι σήμερα κάνοντας αναρίθμητα θαύματα. Στα βάθη των αιώνων -καί κυρίως τα σκοτεινά χρόνια της Τουρκοκρατίας- χάθηκαν τα βιογραφικά στοιχεία της αγίας, εξαιτίας και των συνεχών μετακομιδών των λειψάνων της, με αποτέλεσμα να διαφοροποιηθεί αρκετά το συναξάρι της αγίας (η αγία -κατά την ρουμανική εκδοχή του Βίου της- καταγόταν από το Τύρνοβο της Βουλγαρίας και μαρτύρησε από τον ίδιο τον πατέρα της, εξαιτίας των πολλών ελεημοσυνών που έκανε). Τα ιερά της λείψανα βρίσκονται εντός αργυρής λειψανοθήκης στο παρεκκλήσι της Γεννήσεως της Θεοτόκου, στην Μονή Κούρτσα ντε Άρτζες, επιτελούντα πλήθος θαυμάτων. Η μνήμη της εορτάζεται στις 7 Δεκεμβρίου(1).

Ο άγιος Γρηγόριος ο Δεκαπολίτης.

Ο άγιος Γρηγόριος ο Δεκαπολίτης

Στο καθολικό, εντός και αριστερά του κυρίως ναού, της Μονής Μπίστριτσα της Ολτένιας, φυλάσσεται σε σκαλιστή αργυρή λειψανοθήκη, το ολόσωμο λείψανο του Έλληνα αγίου Γρηγορίου του Δεκαπολίτου. Αποτελεί το μεγαλύτερο θησαύρισμα για την Μονή και τους κατοίκους της περιοχής. Ο άγιος Γρηγόριος γεννήθηκε μεταξύ του 780-790 στην Ειρηνούπολη της Ισαυρικής Δεκαπόλεως και έδρασε στην Μικρά Ασία, την Κωνσταντινούπολη, την Ρώμη, την Σικελία και κυρίως στην Θεσσαλονίκη, στην Μονή του αγίου Μηνά.

Εκοιμήθη οσιακώς το 842. Τον βίο του έγραψε τον 11ο αι. ο Ιγνάτιος, διάκονος και σκευοφύλακας της Μεγάλης Εκκλησίας, αργότερα Μητροπολίτης Νικαίας. Η μνήμη του στην ρουμανική αυτή Μονή τελείται πανηγυρικώς στις 22 Νοεμβρίου με την συμμετοχή χιλιάδων λαού. Μα και καθημερινά πολλοί πιστοί προσέρχονται για Λειτουργίες και Παρακλήσεις στον άγιο. Ας έχουμε και Έλληνες και Ρουμάνοι τις πρεσβείες των αγίων αυτών. Αμήν!

Σημειώσεις:

(1) Βλ. σχετικά, το έργο των Δημητρίου Β. Γόνη και Παταπίου μον. Καυσοκαλυβίτου, Η αγία Φιλοθέα του Άρτζες. Μια Βυζαντινή αγία από την Μικρά Ασία στην Ρουμανία, εκδ. Ν. Παναγόπουλος, Αθήνα 2003.